

Analiza trenutnog stanja digitalizacije kulturne baštine u Republici Hrvatskoj

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
svibanj 2018.

Europska unija
Zajedno do fondova EU

Razvoj e-usluga

Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.

Poziv na dostavu projektnih prijedloga u ograničenom postupku dodjele bespovratnih sredstava u modalitetu trajnog poziva – Razvoj e-usluga

Aktivnosti

- Analiza trenutnog (AS IS) stanja
- Prijedlog budućeg (TO BE) stanja
- Definiranje financijskog okvira, uključujući okvir za održivost Projekta
- Priprema projektne prijave za dodjelu bespovratnih sredstava Operativnog programa Konkurentnost i kohezija

Informacije prikupljanje iz različitih izvora

- Proučavanje dostupne dokumentacije
- Informativni sastanci s predstavnicima ključnih institucija
- Upitnik

Upitnik

Od 177 Institucija iz uzorka, 138 je ispunilo upitnik te je ostvarena stopa odgovora od 78%

Vrsta institucije	Uzorak	Realizirani uzorak	Stopa odgovora
Arhivi	19	17	89%
Imatelji i stvaratelji AV građe i ostali	18	11	61%
Knjižnice	49	37	76%
Ministarstvo kulture i konzervatorski odjeli	21	18	86%
Muzeji	70	55	79%
Ukupno	177	138	78%

Poglavlja upitnika

- Osnovne informacije o Instituciji
- Organizacija procesa digitalizacije kulturne baštine
- Digitalna građa kulturne baštine
- Upravljanje digitalnom kulturnom baštinom
- Očuvanje digitalne kulturne baštine
- Pristup digitalnoj kulturnoj baštini
- Ljudski potencijali
- Financije
- Ostale informacije i komentari

Ključne analize upitnika

- Pregled strateškog okvira
- Relevantni zakonodavni okvir
- Standardi, kriteriji, pravilnici vezani uz digitalizaciju koje koriste institucije
- Građa kulturne baštine institucija
- Upravljanje građom kulturne baštine
- Informacijski sustavi
- Ostali resursi institucija za poslove digitalizacije
- Korišćenje digitalizirane građe

Pregled strateškog okvira

Dokumenti	Stopa odgovora
Plan digitalizacije	36%
Strategija očuvanja digitalne građe	9%
Interni pravilnici vezani uz zaštitu autorskih prava	18%
Pravilnik o tajnosti podataka	11%

Proces digitalizacije u institucijama

Aktivnosti procesa digitalizacije koje institucije provode	Stopa odgovora
Odabir građe za digitalizaciju	91,3%
Restauracija građe za digitalizaciju (prije skeniranja)	31,1%
Skeniranja/fotografiranja/snimanja/reprodukcije	80,4%
Opis metapodacima	64,4%
Obrada nakon skeniranja/fotografiranja	59,4%
Opisa digitalizirane građe	67,3%
Arhiviranje	0,2%

Standardi

Kriteriji za odabir građe	Stopa odgovora
Očuvanje osjetljive građe i/ili građe koja nestaje i/ili građe koja se raspada	86%
Potražnja korisnika za poboljšanjem pristupa građi	72%
Građa se digitalizira sistematično	68%
Za događaje poput izložbi, prezentacija i slično	59%
U svrhu razvoja novih usluga i proizvoda	51%
Ostalo	10%

Standardi

Standardi za digitalizaciju građe	Stopa odgovora
Formati datoteka za pohranu i korištenje, radna verzija, 2007, MK	43%
Navode konkretne formate dokumenata	22%
Međunarodni standardi	18%
Ostali pravilnici, zakoni i standardi	11%
Ostalo	6%

Standardi

<i>Standardi za kreiranje metapodataka</i>	Stopa odgovora
MARC21	34%
DublinCore	33%
CIDOC	17%
LIDO	11%
PREMIS	1%
MuseumDat	1%
Ostalo	14%

Grada kulturne baštine Institucija

Objekti kulturne baštine u Institucijama	Stopa odgovora
Ukupan broj analognih objekata	87.574.930
Ukupan broj digitaliziranih objekata	6.966.763
Ukupan broj objekata spremnih za digitalizaciju	53.250.958

Grada kulturne baštine Institucija

Formati digitalne građe	Stopa odgovora
PDF	47%
JPG	68%
TIFF	69%
MPEG2/4	13%
MP3/4	17%
AVI	12%
WAV	10%
PDF (A) RTF JPEG 2000 PNG	0.7%
Ostalo	13%

Grada kulturne baštine Institucija

Metapodaci i trajni identifikatori	Stopa odgovora
Institucije koje imaju implementirane metapodatke u digitalnu građu	47%
Analogni objekti kulturne baštine za koje postoje metapodaci, ali sami objekti nisu digitalizirani	41%
digitalnih i digitaliziranih objekata kulturne baštine za koje postoje metapodaci, ali isti nisu sjedinjeni s digitalnim i digitaliziranim objektom	17%

Upravljanje građom kulturne baštine

Korištenje digitalnog repozitorija	Stopa odgovora
IT zaposlenici institucije	21%
Drugi zaposlenici	31%
Vanjski suradnici	85%

Upravljanje građom kulturne baštine

Korištenje digitalnog repozitorija	Stopa odgovora
Internetska stranica i lokalni sustav datoteka	30%
Lokalni sustav datoteka	70%
Putem vanjskog pružatelja usluga	10%
Softver	12%
Ostalo	9%

Upravljanje građom kulturne baštine

Pohrana i trajna pohrana digitalne i digitalizirane građe	Stopa odgovora
Lokalna pohrana uz administratora	31%
Lokalna pohrana bez administratora	46%
Kombinacija lokalne i daljinske pohrane	29%
Daljinska pohrana	17%

Upravljanje građom kulturne baštine

Briga o očuvanju građe	Stopa odgovora
Konverzija građe u standardne formate	75%
Migracija formata datoteka	46%
Emulacija	0,7%
Ostalo	10%

Informacijski sustavi

Oprema koju institucije koriste	Stopa odgovora
Skeneri	87%
Fotoaparati	69%
Serveri	27%
Vanjski HDD	11%
Audio/Video oprema	7%
Fotokopirni strojevi	4%
NAS rješenja	4%
Repro stolovi	2%
Printeri	2%
Ostalo	6%

Informacijski sustavi

Softveri koje Institucije koriste	Stopa odgovora
Softveri za podršku ili kontrolu toka procesa digitalizacije	11%
Softver za upravljanje ili praćenje toka digitalizacije i prijenosa datoteka s ugovornim partnerima	6%
Softver za potrebe digitalnog repozitorija	38%
Softver za očuvanje digitalne građe	22%

Ostali resursi Institucija

■ Ljudski resursi Institucija

- Arhivi zapošljavaju 419 osoba
- Imatelji i stvaratelji AV gradiva i ostali zapošljavaju 3.512 osoba
- Knjižnice zapošljavaju 1.537,5 osoba
- MK i konzervatorski odjeli zapošljavaju 560 osoba
- Muzeji zapošljavaju 800 osoba

Ostali resursi Institucija

Broj zaposlenika na poslovima digitalizacije i povezanim aktivnostima u institucijama koje samostalno digitaliziraju građu kulturne baštine	Ukupno (u %)
Zaposlenici koji rade na poslovima digitalizacije	9,1 %
IT stručnjaci koji se bave poslovima digitalizacije	0,6 %
Zaposlenici koji su uključeni u očuvanje digitalne i digitalizirane kulturne baštine	6,3 %
Zaposlenici koji su uključeni u pružanje pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini	7,2 %

Ostali resursi

Vanjske usluge koje institucije koriste za poslove digitalizacije	Udio institucija (u %)
Skeniranje, fotografiranje, snimanje, reprodukcija	79 %
Arhiviranje	6 %
Restauracija (prije skeniranja)	4 %
Obrada nakon skeniranja, fotografiranja	3 %
Opis metapodacima	1 %
Ništa od navedenog	7 %

Financijski resursi

Izvor financiranja	Ukupno (u %)
Državni proračun	65 %
Projekti	25 %
Vlastiti izvori	61 %
Ostali izvori	30 %

Korištenje postojeće digitalizirane građe

Ciljani korisnici digitalne i digitalizirane kulturne baštine	Udio institucija (u %)
Znanstvenici i istraživači	89 %
Opća javnost	88 %
Studenti	80 %
Javne institucije	72 %
Pružatelji medijske usluge televizije i/ili radija	21 %
Produksijske tvrtke	13 %
Ostali	9 %

Korištenje postojeće digitalizirane građe

Digitalna i digitalizirana kulturna baština kojoj je omogućen otvoren pristup	Ukupno (u %)
Otvoren pristup	37 %
Djelomično otvoren pristup	41 %
Zatvoren pristup	22 %

Korištenje postojeće digitalizirane građe

Način na koji se omogućava pristup korisnicima	Udio institucija (u %)
Internetska stranica	49 %
Digitalni repozitorij izvan institucije	22 %
Jedinstveni pristupni portal	20 %
Europeana	17 %
Namjenska aplikacija za pametne telefone	4 %
Fizički dolazak u instituciju	71 %

Korištenje postojeće digitalizirane građe

Vrste autentikacijskih servisa	Udio institucija (u %)
Prijava putem računa društvenih mreža	10 %
Prijava putem korisničkog imena i lozinke	50 %
Prijava putem pametne kartice	23 %
Ostalo	30 %

Korištenje postojeće digitalizirane građe

<i>Način komunikacije s korisnicima</i>	Udio institucija koje koriste pojedini način komunikacije s korisnicima (u %)
Mrežna stranica institucije	60 %
Facebook	53 %
Radio, TV	25 %
Tisak	18 %
Internet portali	15 %
Ostale društvene mreže (Twitter, Instagram)	15 %
Ostalo	19 %
Institucije ne provode komunikacijske aktivnosti	28 %

Korištenje postojeće digitalizirane građe

Podaci koje institucija prikuplja vezano uz korištenje digitalne i digitalizirane	Ukupno (u %)
Broj korisnika koji pristupa digitalnoj i digitaliziranoj kulturnoj baštini	100 %
Podaci o najtraženijoj građi i/ili uslugama	58 %
Podaci o profilu korisnika	20 %
Ostalo	20 %

Korištenje postojeće digitalizirane građe

Vrsta servisa	Ukupno (u %)
Praćenje korištenja ugrađeno u pristupni portal	29 %
Google Analytics	61 %
Ostalo	11 %

Korištenje postojeće digitalizirane građe

Vrsta	Ukupno (u %)
Digitalizacija na zahtjev	45 %
Preuzimanje građe	33 %
Tematski portal	33 %
Virtualne izložbe	24 %
Ostalo	10 %
Institucije ne nude takve usluge	22 %

Digitalizacija kulturne baštine

- Opći cilj:
- Povećanje zaštite i *online* dostupnosti digitalnog kulturnog sadržaja.

- Specifični cilj:
- Osigurati sigurnu pohranu digitalnog kulturnog sadržaja na jednom mjestu te omogućiti korisnicima jedinstveni pristup tako pohranjenom sadržaju kroz uspostavu odgovarajućeg IKT sustava.

- Rezultati:
- Uspostavljen središnji sustav za pohranu, pristup, agregaciju i pretraživanje građe kulturne baštine.
- Uspostavljena jedna ili više e-usluga.
- Uspostavljen standardiziran pristup digitalizaciji kulturne baštine.
- Ojačan kapacitet AKM zajednice za digitalizaciju kulturne baštine.

HVALA NA PAŽNJI

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
svibanj 2018.

Europska unija
Zajedno do fondova EU

